

Követelések listája

Elég a nőgyilkosságokból!

Vessünk véget a nemi
alapú erőszaknak az
Európai Unióban!

Tartalom

A jelenlegi helyzet	04
A nőgyilkosságok elleni küzdelem problémái	05
Iránymutatás	06

Készítette

Partnereink

DaMigra e.V.
(Németország)

Ekmek ve gül
(Törökország)

UMAR - União de Mulheres
Alternativa e Resposta
(Portugália)

Pangea Reama
(Olaszország)

Research Centre of Women's
Affairs (Görögország)

Femicide Observation Center
(Németország)

Dr. Jasna Podreka
University of Ljubljana
(Szlovénia)

(Törökország)

PATENT Association
(Magyarország)

Dr. Monika Schröttle,
a European Observatory on
Femicide koordinátora
(Németország)

Nyilatkozat a nemek közötti egyenlőséget előtérbe helyező nyelvhasználatról

A DaMigra szervezet szövegeiben a különféle személycsoportok nemi alapú megnevezésére és megjelölésére az úgynevezett genderszillagot (*) használja. Ezzel teret ad a – származásra, szexuális nemre, nemi identitásra, szexuális irányultságra, testi és szellemi fogyatékosra és hátrányos társadalmi helyzetre vonatkozó – többszörös diszkrimináció interszekcionális szempontjainak is. Ezt a nyelvi formát akkor alkalmazza, amikor nem kizárólag cisznemű nőkre, akiknek a társadalmi nemük megegyezik a biológiai nemükkel, hanem inter- vagy transznemű személyekre is gondol. A szövegekben használt genderszillag a nemi identitás sokszínűségére utal. A német és magyar nyelvtan eltéréseiből adódóan más nyelvi formákat alkalmaz a magyar nyelv. A jelen követelések listájában a „nők” és „lányok” fogalma magában foglal mindenkit, aki nőként azonosítja magát és/vagy társadalmi életét nőként éli meg.

A jelenlegi helyzet

Az ENSZ Kábítószer-ellenőrzési és Bűnmegelőzési Hivatalának statisztikája szerint világszerte, csak nemi alapon naponta 137 nő vagy lány meggyilkolására kerül sor egy családtagja vagy volt párja által.¹ Ez évente körülbelül 50.000 áldozatot jelent.²

Ez a szám – amely a szíriai polgárháború első 20 hónapjában elhunytak számának, azaz 40.000 halálos áldozatnak felel meg – megdöbbentő és azt tükrözi, hogy egy világméretű problémáról van szó. Azonban szerte a világon a nem jelentett nemi alapú gyilkosságok száma ennél még azért is jóval magasabb, mert nincs szisztematikus adatgyűjtés, amely részletetekbe menően feltérképezné az erőszakot elszenvedők és elkövetők kapcsolatát, illetve a nemi alapú gyilkosságok motívumait.

„Az Európa Tanács Egyezménye a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról”, az úgynevezett Isztambuli Egyezmény, szerint³ a femicidnek, azaz a nemi

alapú gyilkosságnak, számos arculata van.

Nők és lányok az erőszak különböző formáinak válhatnak áldozatává. Ezek közé sorolhatók a meneküléssel, szexmunkával, nemi szervek megcsonkításával, szervezett bűnözéssel, kábítószer- és emberkereskedelemmel, (volt) partner által elkövetett erőszak következményeivel kapcsolatos halálesetek, valamint a kínzásból vagy a lelki erőszakból következő öngyilkosságok, a „becsület” nevében történő nemi alapú gyilkosságok, illetve a szexuális irányultságból és/vagy nemi identitásból fakadó gyilkosságok is.

A femicid nem egyedi eset és nem magánügy. Egy olyan világszintű, az egész társadalmat érintő problémáról van szó, ami a nemek hagyományos ábrázolásán és a patriarkális hatalmi struktúrákon alapszik.

A nők és lányok sérthetlenségére további globális veszélyt jelent az utóbbi években nagy mértékben növekvő szélsőséges és rasszista mozgalmak száma is. Legyen szó szélsőjobboldali, antifeminista vagy akár vallási fundamentalista mozgalmakról: elveikben mindannyian nő- és lánygyűlölők.

Ezek a rendszerszintű, napi rendszerességgel hallható antifeminista és rasszista hangok jelentős hatással vannak az LMBTIQ közösség láthatóságára

¹ United Nations Drugs and Crime (2019) “Global Study on Homicide: Gender-related killing of women and girls, Vienna”, 10. oldal, Link: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/Booklet_5.pdf [15.07.2020].

² Ez olvasható ki az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EGESZ) 2016 novemberében közzétett „Combating violence against women” (A nőkkel szembeni erőszak leküzdése) címen született jelentéséből is, Link: <https://www.osce.org/files/f/documents/e/2/286336.pdf> (02.11.2020).

³ United Nations Economic and Social Council (2013) “Vienna Declaration on Femicide”, Link: https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/CCPCJ_Sessions/CCPCJ_22/_E-CN15-2013-NGO1/E-CN15-2013-NGO1_E.pdf (10.09.2020):

“Recognizing that femicide is the killing of women and girls because of their gender, which can take the form of, inter alia: (1) the murder of women as a result of intimate partner violence; (2) the torture and misogynist slaying of women (3) killing of women and girls in the name of “honour”; (5) targeted killing of women and girls in the context of armed conflict; (5) dowry-related killings of women; (6) killing of women and girls because of their sexual orientation and gender identity; (7) the killing of aboriginal and indigenous women and girls because of their gender; (8) female infanticide and gender-based sex selection foeticide; (9) genital mutilation related deaths; (10) accusations of witchcraft; and (11) other femicides connected with gangs, organized crime, drug dealers, human trafficking and the proliferation of small arms”.

és biztonságára.

A nőgyilkosságok elleni küzdelem problémái

Társadalmi szinten számos akadályba ütközünk a nőgyilkosságok ellen folytatott küzdelem során, amelyek közül az öt legfontosabb:

Nő és férfi közötti társadalmi egyenlőtlenség

Amíg egy társadalomban patriarkális, szexista ábrázolások és nemi szereposztások uralkodnak, addig a nők és lányok továbbra is a nemi alapú erőszak feljebb felvázolt formáinak lesznek kitéve.

Nyelvhasználat a mindennapokban és a médiában

A hétköznapi nyelvhasználat, a média és a szociális közegek banalizálják a nemi alapú erőszakot. Gyakran bagatellizálva „családi drámáról”, „becsületgyilkosságról”, „szakítással

kapcsolatos gyilkosságról” vagy „feltékenységből eredő gyilkosságról” van szó. Ez által nehezebbé válik a nőgyilkosságok meghatározása, valamint a gyilkosságok és erőszakos cselekedetek átfogó visszaszorítása.

A fogalmak (nem)használata és a nemzeti, illetve európai közös eljárásmodok hiánya

A femicid kifejezésnek nem létezik egyetemes meghatározása. Mivel ennek megfelelően a számok is különböznek, a probléma teljes egészében nem ismerhető fel. Ráadásul egyik európai országban sem létezik átfogó nemzeti stratégia a nőgyilkosságok visszaszorítására, hanem helyi, regionális és országos szinten különböző megközelítések egyvelege uralkodik. Az Európai Uniónak sincs átfogó stratégiája.

A gazdasági károk mértékére vonatkozó tudatosság hiánya

A nőgyilkosságok és a nemi alapú erőszak rendkívül nagy gazdasági kárral járnak. Az Európa Tanács lakosonként évente 555 euróra becsüli azt a gazdasági kárt, ami egyedül a családi erőszaktól következik.⁴

A nemi alapú erőszak bármely formájának visszaszorítására szolgáló eszközök nem megfelelő átültetése

„Az Európa Tanács Egyezménye a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról”, az úgynevezett Isztambuli Egyezmény, legfőbb feladata a nemi alapú erőszak bármely formájának megelőzése. További célja, hogy megvédje az érintetteket az erőszaktól, hozzájáruljon a nőellenes

⁴ Council of Europe (2016): Handbook for parliamentarians. Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention), 16. oldal

<http://www.assembly.coe.int/LifeRay/EGA/WomenFFViolence/HandbookParliamentarians-EN.pdf> (12.11.2020)

diszkrimináció bármely formájának felszámolásához, valamint, létrehozzon az érintettek védelmét és támogatását biztosító átfogó, politikai és egyéb intézkedések által támogatott keretet, illetve biztosítsa az elkövetőkkel szembeni jogérvényesítést is. Ezen nő- és lányjogi eszközök megvalósítása szerves része a nőgyilkosságok leküzdésének.

.

Iránymutatás

Annak érdekében, hogy véget vethessünk a nőgyilkosságoknak, mi, az Európai Unió különböző országaiból származó nő- és lányjogi szervezetek, az Isztambuli Egyezmény hiánytalan megvalósítása céljából az alábbi intézkedések törvénybe foglalását javasoljuk:

A. Az Isztambuli Egyezmény hatékony végrehajtásához elengedhetetlen a nő- és lányjogi szervezetek bevonása az érdekképviselet, az intézkedések fejlesztése és a döntéshozatal területén!

A nő- és lányjogi szervezetek védett teret és első kapcsolódási pontot biztosítanak az érintettek vagy erőszak által fenyegetettek részére. Ennek köszönhetően jobban ismerik az érintettek igényeit, mint bárki más.

- A nő- és lányjogi szervezetekkel való összefogás elismeréseként biztos finanszírozásra van szükségünk az Európai Unió részéről, a célból, hogy növelhessük megelőző és beavatkozó tevékenységünket a nőgyilkosságok vissza-szorítása érdekében. (9. cikk)

B. Különösen fontos, hogy a kormányok szisztematikus adatgyűjtési, tájékoztatási és tudatosságnövelő programokat indítsanak a nőgyilkosságokkal kapcsolatban.

A nőgyilkosságok fenntartható módon történő visszaszorítása csak akkor lehetséges, ha a bűncselekmények motívumainak elemzését és megnevezését interszekcionális perspektívából végezzük. Ennek megvalósításához állami, anyagi és emberi erőforrások által támogatott, rendszere-

sen gyűjtött friss adatokra van szükségünk, amelyek feltérképezik a nemi alapú erőszak különböző formáit.

- Ehhez a nőgyilkosságok egységes, átfogó meghatározása és a különböző áldozatcsoportok pontos megnevezése is szükséges.
- Ezen kívül az Isztambuli Egyezményben említett nemi alapú erőszak valamennyi formájának megelőzéséhez és felszámolásához, ideértve az online erőszakot is, az anyagi és emberi erőforrások növelésére is szükség van! (8. cikk)
- Minden hivatalban szükséges a szisztematikus és állami szintű adatgyűjtés, valamint az erőszak motívumainak inter-, illetve transzdiszciplináris feltárása annak érdekében, hogy hatékony védelmezési és támogatási intézkedéseket biztosíthassunk az erőszak által érintettek számára! (11. cikk)
- Követeljük a nőgyilkosságok kulturális, etnikai vagy magánügyként való kezelésének befejezését a nyelvhasználatban és a média közvetítésében, valamint a nők és lányok ellen elkövetett gyilkosságok nőgyilkosságokként való elismerését! (42. cikk)

C. A nemi sokszínűségekre és a nemek közötti különbségekre ügyelő védőintézkedéseket követelünk a társadalom minden területén!

A nőgyilkosságok megakadályozásának egyik alapvető eszköze az erőszak megelőzése. Ahhoz, hogy ezt elérhessük, minden területre kitérő tudatosságnövelési programokra, képzésekre és

továbbképzésekre van szükség, amelyek szem előtt tartják a nemi sokszínűséget és a nemek közötti különbségeket is.

- A nő- és lánygyűlölet visszaszorításához, valamint a nő- és lányjogok érvényesítésére növelnünk kell az interszekcionális tudatosságnövelő kampányok számát! (13. cikk). Ezen kampányok hatékonysága folyamatosan felülvizsgálendő.
- Az iskolai oktatásban szem előtt kell tartani a nemek közti különbségeket olyan tankönyvek és tanárok segítségével, amik és akik ügyelnek a nemi sokszínűségekre és a nemek közötti különbségekre. (14. cikk)
- Pszichológiai háttérű, illetve a nemi sokszínűségekre és a nemek közötti különbségekre vonatkozóan szakképzett, többnyelvű személyzetre van szükség (pl. rendőrök, fordítók, szociális munkások, egészségügyi személyzet, tolmácsok esetében) azon menedékkérelmek elbírálásában és eljárások kísérésében, amelyekben az illető erőszakot szenvedett el! (15. cikk)
- A nemi sokszínűséget figyelembe vevő program szükséges a nemi alapú erőszak bármely formája esetén! (16. cikk)
- Nőket és lányokat fenyegető vagy megszegényítő kijelentések kiszűrésére olyan nyelv-ellenőrzési mechanizmusokra és állami szankciókra van szükségünk a médiában, ideértve a közösségi médiákat is, amelyek szem előtt tartják a nemi sokszínűséget és a nemek közötti különbségeket! (17. cikk)

D. Átfogó támogatást követelünk a védelmet igénylők részére!

A valóban hatékony intézkedések azonnali

segítségnyújtást is tartalmaznak annak érdekében, hogy az érintettek menedéket kaphassanak bántalmazó kapcsolatuk vagy családjuk elől. Egy átfogó segítségnyújtási program könnyen elérhető kell, hogy legyen. Ennek feltétele a többnyelvű, audio-vizuális eszközök segítségével biztosított kommunikáció.

- A támogatási struktúráknak, illetve a nőknek és lányoknak menedékkül szolgáló helyeknek megkülönböztetésmenteseknek és könnyen hozzáférhetőeknek kell lenniük! Ez, többek között, a tanácsadó szolgálatokra (vidéken is), menedékhonokra és a bűnüldöző hatóságokra is vonatkozik! (18. cikk)
- A védelmet igénylők részére többnyelvű és a nemi sokszínűségekre szakosodott segédszolgálatokra, főként pszichoterápiára való lehetőségekre van szükség! (22. cikk)
- A nők és lányok különböző egészségügyi igényeire szabott intézkedések, és támogatások szükségesek, különösen a lelki egészségükre vonatkozóan! (22. cikk)
- Elegendő számban elérhető menedékhelyekre van szükségünk, amelyhez minden nő és lány hozzáférhet!
- Sürgős jogalkotási intézkedésekre van szükség az olyan menedékhelyek kialakításához, amelyek megfelelő bánásmódot, támogatást és védelmet biztosítanak minden különös igénnyel rendelkező nőnek és lánynak is (pl. fogyatékossgal élő vagy idősebb nő esetében is). (23. cikk)
- Arra van szükség, hogy egy többnyelvű, 0-24 órás segélyvonal segítségével könnyen hozzáférhetővé váljon a nemi alapú erőszak formáival kapcsolatos információ! (24. cikk)

- Biztosítanunk kell azt, hogy az őket érintő bírósági eljárásokban, az erőszakot elszenvedett gyermekek és fiatalok hangját is meghallgassák a saját, valamint édesanyjuk biztonsága érdekében. (26. cikk)
- Válási perek esetén különös védőintézkedésekre van szükség. A láthatási és felügyeleti jog kontextusában a veszélyeztetés kérdését is figyelembe kell venni. Jogi biztosítékra van szükség azzal kapcsolatban, hogy a láthatási és felügyeleti jog se a gyermeknek, se az áldozatnak ne árthasson. A felügyeleti jogot és a gyermekekre vonatkozó láthatási jogot az áldozat rendkívüli helyzetére való tekintettel kell alakítani a visszaesések és a nőgyilkosságok megakadályozása érdekében. (31. cikk)
- Sok gyermek árva marad az édesanyjuk ellen elkövetett bűncselekmény következtében. Az anyakép elvesztése súlyos következményekkel jár számukra, főleg akkor, ha a veszteséget egy másik referenciaszemély okozta. Ezért kulcsfontosságú, hogy a nőgyilkosságban érintett gyermek – különösen akkor, ha árván maradt – állandó, szükségleteinek megfelelő segítséget kapjon.
- A nőgyilkosságok megelőzése érdekében lehetőséget kell adnunk az erőszak vagy súlyos fenyegetés által érintetteknek arra, hogy megváltoztathassák a nevüket és a társadalom-biztosítási azonosító számukat.
- Biztosítanunk kell azt is, hogy a nők biztonságos részvételt és esélyegyenlőséget élvezhessenek a munkaerőpiacon. A gazdasági függetlenség döntő tényező a nőgyilkosságok és a nőkkel szembeni erőszak visszaszorításában. (18. cikk)
- A női nemi szervek minden formájú

megcsonkításának felszámolására vonatkozóan megfelelő és hatékony intézkedéseket követelünk, mindenekelőtt azt, hogy az érintettek igénybe vehessék az ebben a kérdésben jártas orvosok és tanácsadó szolgálatok segítségét! (38. cikk)

- A nemi alapú erőszakot elszenvedettekkel együttműködő valamennyi állami intézménynek és nem kormányzati szervezetnek gondosan ki kell választania és felügyelnie a munkatársait. A feladatok elosztásánál azokat kell előnyben részesíteni, akik jártasak az adott területen. Munkatársaiknak olyan megfelelő képzést kell biztosítaniuk, ami kitér az erőszak megelőzésére és felfedésére, a nő és férfi közötti egyenlőségre, az áldozatok jogaira és igényeire, valamint a másodlagos viktimizáció megakadályozására is. (5. cikk és 15. cikk)

E. Különösen fontos, hogy minden nő és lány hozzáférhessen a védőintézkedésekhez!

A menekültet és/vagy migrációs történettel rendelkező többszörös hátrányos megkülönböztetés súlyt, többek között hétköznapi rasszizmus és heteroszexista diszkrimináció formájában. Tartózkodási engedélyükre való tekintettel ezen személyeknek olyan sajátos útmutatásra van szükségük, amely hangsúlyt fektet a hátrányos megkülönböztetés kérdésére.

- Az Isztambuli Egyezmény megkülönböztetésmentes átültetését követeljük – függetlenül attól, hogy az erőszak által érintettek milyen a biológiai vagy társadalmi neme, „faja”, bőrszíne, nyelve, vallása, politikai vagy egyéb nézete, nemzeti vagy társadalmi származása, nemzeti kisebbséghez való tartozása, nemi identitása, életkora, egészségi állapota, fogyatékosága,

családi állapota, migrációs, menekült- vagy egyéb státusza! (4. cikk)

- A migrációs és menekült tapasztalatokkal rendelkezőknek önálló, házasságtól független tartózkodási jogot kell biztosítani a nők illegalizálásának elkerülése és minden nő vagy lány felkarolása érdekében. (59. cikk)
- A szerződő államoktól azt követeljük, hogy minden szükséges intézkedést lépjenek meg annak érdekében, hogy azok a nők és lányok, akiket nemi erőszak, nemi szerveik megcsonkítása, kényszerházasság vagy a nemi alapú erőszak más formája érint, ténylegesen igénybe vehessék menedékjogukat! (60. cikk)
- Sürgős intézkedés szükséges a szülészeti erőszak elkerülése érdekében. Különösen fontos az, hogy a szülészeti erőszakot nemi alapú erőszakként tekintsük. Az érintett beleegyezése nélkül történő szükségtelen szülészeti beavatkozást jelenteni kell. (5. cikk)
- Azonnali hatállyal követeljük nők és lányok azon háborús és válságövezetekbe való kitoloncolásának felfüggesztését, amelyekben nem tartják tiszteletben az emberi jogokat! (60. cikk)
- Az LMBTIQ menekülteket érintő megkülönböztető, zaklató, emberhez nem méltó és rasszista tesztek befejezését és a menekültügyi eljárás minőségének növelését követeljük! Azonnali hatállyal követeljük az LMBTIQ menekülteket azon háborús és válságövezetekbe való kitoloncolásának felfüggesztését, amelyekben nem tartják tiszteletben az emberi jogokat! (60. cikk)
- Kényszerintézkedéseket követelünk azzal kapcsolatban, hogy az elkövetőt közvetlenül a bűncselekmény napfényre kerülése után távolítsák el a közös

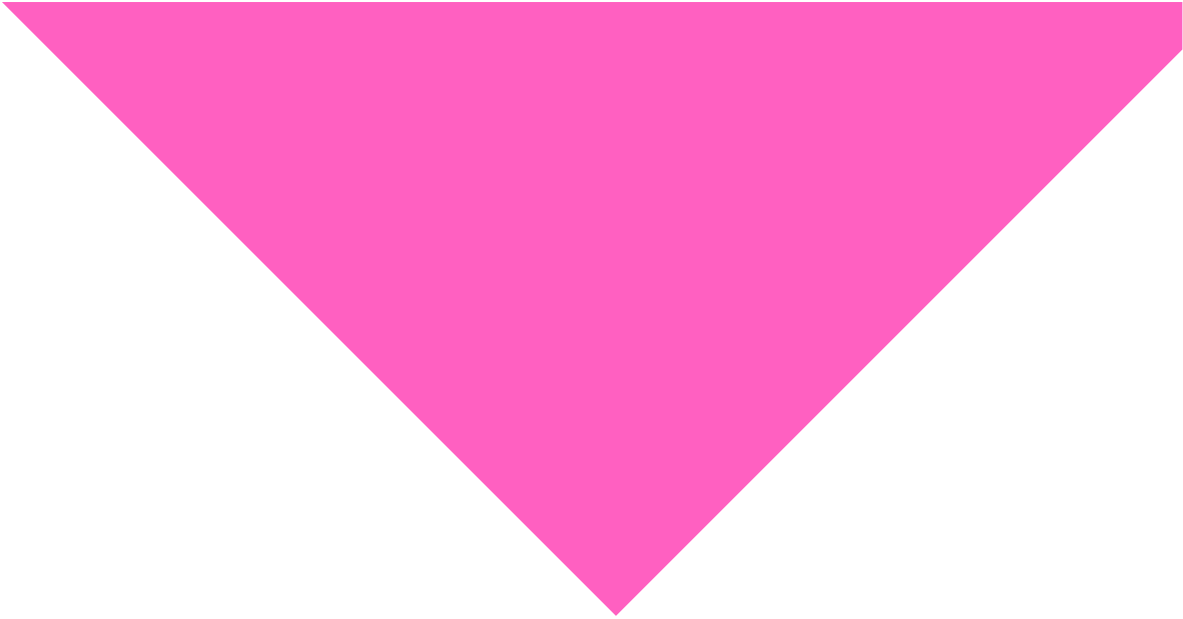
háztartásból. Elfogadhatatlan az érintett nők és gyermekek újbóli áldozattá válása azért, hogy a gyanított bűnöző jogai ne sérüljenek. (52. cikk)

- Követeljük a nemi erőszak áldozatait támogató sürgősségi központok számának növelését, amelyek trauma esetén segítségnyújtást és tanácsadást biztosítanak, (forenzikus) bizonyítékokat és tanúvallomásokot gyűjtenek, illetve felépülés céljából akár több napig is menedéket nyújtanak. (25. cikk)
- A nemi erőszak bűncselekményére egyértelmű, kifejezett, jogszabályban lefektetett kritériumok megfogalmazását követeljük. A konszenzusos cselekedet meglétét vagy hiányát a környezeti feltételek fényében kell vizsgálni. Konszenzus csak önkéntes alapú, szabad akarat eredménye lehet. (36. cikk)

F. Különösen fontos, hogy az intézkedések és felülvizsgálatuk együttműködésen alapuljanak!

- Követeljük az Isztambuli Egyezmény megerősítését az Európai Unió által, amelynek elő kellene írnia az egyezmény alkalmazását és szankcionálnia az alkalmazás hiányát a tagállamokban.
- Olyan egységes, közös irányelvek szükségesek, amelyek az uniós országokat a nőgyilkosságok aktív leküzdésére és megelőzésére kényszerítik.

- Az adatgyűjtés fenntartható finanszírozását és interszekcionális irányultságát követeljük európai szinten. Ennek kapcsán figyelembe kell venni a European Observatory on Femicide által már elindított tevékenységét. Összefüggő politikai intézkedések és minden szereplő, pl. a kormányok, nemzeti, regionális és helyi parlamentek és hatóságok, nemzeti emberi jogi intézmények és civil szervezetek közreműködése szükséges ahhoz, hogy átfogó védelmet élvezhessenek az erőszak áldozatai. (7. cikk)
- Az intézkedések hatékonyságát uniós szinten rendszeresen felül kell vizsgálni.

Címünk

DaMigra e. V.

Dachverband der
Migrantinnenorganisationen

Am Sudhaus 2

12053 Berlin

damigra.de

Sajtókapcsolat

E-mail: presse@damigra.de

Telefon: 030 255 685 12

